

Røde Kors

MAGASINET

NR 3 - 2022

Konsekvensene av klimakrisen på nært hold i Kenya

Side 12

Dramatisk flukt gjennom Europa for å bli gjenforent med kona

Side 14

Har samlet inn flasker for millioner av kroner til sitt lokale Røde Kors

Side 16

Ukraina:

Håper krigen snart er slutt

Katia Dobrovolska (26) og datteren Lilia (5) flyktet fra Kharkiv til Uzhhorod i slutten av mars. De vet ikke når de kan komme hjem til et normalt liv igjen.

Side 8

ALLE SKAL VI ETTERLATE NOE. HVA SKAL STÅ IGJEN ETTER DEG?

Vi kan ikke ta med oss noe når vi en gang skal forlate denne verden. Men vi kan etterlate oss muligheten til å gi noen andre et bedre liv. Velger du å gi en testamentarisk gave til Røde Kors, kan du være trygg på at ditt bidrag vil komme mennesker til gode, enten lokalt i Norge eller i andre deler av verden.

Er dette noe du vil vite mer om? Ta kontakt med **Siri Antonsen**, ansvarlig for arv og testamentariske gaver, på telefon **916 21 942** eller e-post **siri.antonsen@redcross.no**

Røde Kors kan også være behjelpelig med gratis advokathjelp for å sette opp et testament.

Leder

Flere mennesker trenger hjelp

Sist måned slo FN alarm om at det nå er en tilbakegang i levekårene i ni av ti land. Tendensen som startet med koronapandemien, blir bekreftet: Fattigdommen i verden øker, og stadig flere mennesker må legge seg på tom mage. De omfattende og alvorlige konsekvensene av pandemien, klimakrisens stadig mer ødeleggende konsekvenser, samt krig og konflikt flere steder, er de mest åpenbare årsakene til at utviklingen akkurat nå går feil vei.

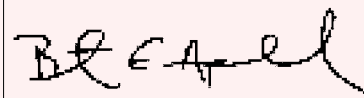
■ Min historie i Røde Kors strekker seg tilbake til 1994. De siste seks årene har jeg vært generalsekretær. Jeg vil hevde at de humanitære utfordringene er ganske like nå som for snart 30 år siden. For selv om omstendigheter endrer seg, står dette fast: Det er de som allerede har minst og som er mest sårbare, som rammes hardest når kriser skjer. En krise kommer dessuten sjelden alene. Konflikt, pandemi og naturkatastrofer kan gjerne ramme samme befolkning. Det er avgjørende at vi som har som mål å hjelpe, bruker ressursene våre slik at vi når dem som trenger hjelpen mest.

■ Humanitære behov er ulike fra land til land. For mange er det en fremmed tanke at det kan være humanitær nød i et land som Norge. Ifølge oversikten fra FN er vi da også det nest beste landet i hele verden å bo i, etter Sveits. Men selv om nøden sjelden er skrikende eller åpenlys i Norge, er den ikke fraværende. Rapporten Sosial puls trekker fram ti grupper i samfunnet vårt som har høyere risiko enn andre for humanitære behov. Barn, voksne og familier er på listen, og det handler om vold og

omsorgssvikt, rusproblemer, fattigdom, mentale helseutfordringer, stigmatisering, utestengelse og mer.

■ Røde Kors opererer gjennom et globalt nettverk av ansatte og frivillige. Gjennom våre 192 nasjonalforeninger, og over 160.000 lokalforeninger, er Røde Kors-bevegelsen til stede så å si i alle lokalsamfunn over hele verden. Noen ganger er frivillig innsats store nødhjelpsoperasjoner med hundrevis av mennesker involvert, kanskje særlig etter store og plutselige katastrofer. Men frivillige er like gjerne engasjert i ungdomsaktiviteter, førstehjelp, ambulansetjenester, fjellredning, telefonhjelpelinjer, krisehåndtering, hjelp og støtte til flyktninger, helsekampanjer, rådgivning og en lang rekke andre tjenester som har som mål å bedre andre menneskers liv.

■ I møte med store utfordringer, er det alltid dette som bringer håp: Mennesker som stiller opp for andre, og som gjør det de kan – stort eller lite – for å bidra for andre. Jeg føler meg heldig som i så mange år har sett på nært hold hvor mye frivillig innsats kan utrette. Og ett er sikkert: Det nytter å hjelpe. Når jeg nå avslutter min periode som generalsekretær, er det med visshet om at viljen til å hjelpe står sterkt. FNs alarm er et varsel om at behovet for humanitær innsats øker, og at det vil kreve stadig mer å nå fram med hjelp.

Bernt G. Apeland
Generalsekretær i Røde Kors

« Når jeg nå avslutter min periode som generalsekretær, er det med visshet om at viljen til å hjelpe står sterkt.

RØDE KORS-MAGASINET
03/2022 – 102. ÅRGANG

Utgiver: Røde Kors i Norge
President: Thor Inge Sveinsvoll
Generalsekretær: Bernt G. Apeland

Ansvarlig redaktør: Kathrine Holden
Redaktør: Marianne Wellén
Telefon: 22 05 40 00
E-post: marwel@redcross.no
Forsidefoto: Ville Palonen/
Finsk Røde Kors

Design: Spoon AS
Spoon
spoonagency.no
Trykk: Panzerprint AS
Trykt utgave: ISSN 1503-5786
Digital: ISSN 1892-7971

Har dere adresseendringer eller andre henvendelser:
Kontakt kundeservice på rodekors.no

Følg oss på: [facebook.com/rodekors](https://www.facebook.com/rodekors) twitter.com/rodekorsnorge [instagram/rodekorsnorge](https://www.instagram.com/rodekorsnorge)

Slik kan du hjelpe!
Se rodekors.no eller ring 22 05 42 20

- » Gi fast hver måned til vårt arbeid i Norge eller internasjonalt
- » Bli medlem og hjelp i ditt nærmiljø
- » Bli frivillig og gi av din tid

33 millioner mennesker er rammet av storflommen i Pakistan

Den verste flommen det siste ti-året har allerede kostet mange menneskeliv. Boliger og husdyr har blitt tatt av vannmassene.

1,5 millioner hus er delvis eller fullstendig ødelagt og mer enn 33 millioner mennesker er berørt av flommen. Monsun-sesongen pågår fremdeles og det kan komme mer nedbør.

Sammen med Pakistan Røde Halvmåne øker nå Røde Kors innsatsen for å nå fram med helsehjelp og annen nødhjelp til de som er rammet.

Allerede før denne storflommen støttet Røde Kors i Norge driften av to mobile helseklinikker i de rammede områdene. Nå er hjelpen trappet opp til fem operative mobile helseteam. Hver av de mobile helseklinikkene kan behandle over 200 pasienter hver dag.

I tillegg til å gi grunnleggende helsehjelp, medisiner og behandling, er det installert vannbehandlingsanlegg for å gi trygt drikkevann. Kontanthjelp har blitt gitt til over 9.000 familier.

Pakistan Røde Halvmåne fortsetter å distribuere nødhjelpspakker med mat, telt, tepper, madrasser, rengjøringsmateriell og hygienesett.

**STØTT HJELPEARBEIDET
I PAKISTAN – VIPPS DIN
GAVE TIL 2272**

RØDE KORS I NORGE

Stor stas og glede for beboerne da alpakkaer kom på besøk.

Du store alpakka!

Unikt firbeint besøk på sykehjem.

– Jeg ser veldig godt hvordan folk reagerer når man har med dyr. Alle kjenner hunder, men ikke mange har sett en alpakka før. Vi ser at det gir det lille ekstra, sier Elisabeth B. Skaugerum, leder for omsorg i Oppegård Røde Kors.

Lokallaget arrangerte i høst et helt spesielt møte med firbeinte til glede for beboere på Greverud sykehjem. Flere alpakkaer, blant annet Sindre, Edvard og

Nansen, fikk besøke dagsenteret og inne på sykehjemmet til stor begeistring.

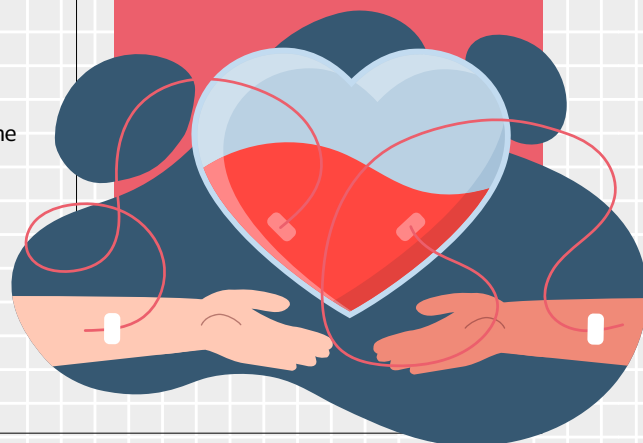
– Dette var til stor glede for alle som bor her. Man merker gleden og ser i ansiktene at de lyser opp i møte med disse flotte dyrene. Det som er gøy med dette sykehjemmet er at de er åpne for litt annerledes aktiviteter, og da blir jo vi litt mer kreative også, sier Skaugerum.

Travel høst for blodbankene

På høsten må blodbankene registrere nye blodgivere som står på venteliste. Noen kan ha ventet i mange måneder.

Mange blodgivere reiser på ferie og er da utilgjengelig både mens de er på ferie og i en periode etter at de har kommet hjem pga. karantener. Samtidig tar verken sykdom eller ulykker ferie, så behovet for blod er minst like stort på sommeren. Da må blodbankene prioritere å tappe etablerte blodgivere fremfor å registrere nye. Når høsten kommer har blodbankene ofte et etterslep som gjør at nye blodgivere ikke kommer i gang så raskt som man skulle ønske.

Flere blodbanker har fremdeles kapasitetsutfordringer når det gjelder registrering av nye blodgivere. Hvis du har meldt deg som blodgiver og ikke hørt fra blodbanken enda, anbefaler vi deg å ringe blodbanken selv for å avtale time. Kontaktinformasjon til blodbankene finner du på GiBlod.no.

Anne Bergh blir ny generalsekretær i Røde Kors

Anne Bergh blir ny generalsekretær i Røde Kors etter Bernt G. Apeland.

– Jeg er veldig glad for at Anne har takket ja til denne utfordringen. Med sin bakgrunn som leder fra både internasjonalt arbeid, Røde Kors og folkehelse var hun den klart beste kandidaten, sier Røde Kors-president Thor Inge Sveinsvoll.

Bergh har ti års erfaring fra Røde Kors, nasjonalt og internasjonalt, og er i dag

ansatt som fagdirektør og leder ved Folkehelseinstituttet, der hun har vært i 13 år.

– Jeg gleder meg til jobben i Røde Kors og til å være med på å utvikle Røde Kors' samfunnsrolle videre. Jeg går til denne jobben med både ydmykhet og entusiasme, sier Bergh.

Hun overtar jobben 1. november.

Deltakerne under årets NM fikk bryne seg på flerfoldige førstehjelpsøvelser.

God stemning på NM for hjelpekorps

Første helgen i september samlet 250 ivrige deltakere, dommere, supportere og frivillige seg på Gålå for NM for hjelpekorps.

– Etter tre år uten, er det helt fantastisk å få være på NM igjen, sier landsrådsleder for hjelpekorps, Kjersti Løvik.

Etter fem timer med orientering og søk- og redningsoppgaver fredag kveld var det laget fra Agder som ledet. Lørdag fikk deltakerne vist frem førstehjelpskunnskapene sine gjennom ti ulike øvelser. Laget fra Agder beholdt ledelsen også gjennom lørdagens utfordringer.

– De viste at de mestret alle disiplinene, og vant fortjent årets NM for Hjelpekorps, sier Løvik.

Det var ikke bare deltakerne som la ned en imponerende innsats. – For å få i stand dette arrangementet har 130 frivillige lagt ned en heroisk innsats, og de har jobbet døgnet rundt for å få alt klart, sier Rune Magnar Bjørkheim, leder for NM-hovedkomiteen.

Motivene på mummikoppene er basert på Tove Janssons originale illustrasjoner fra 1963.

Mooments of Kindness

– små gjerninger, stor betydning

Moomin by Arabia og Røde Kors har gått sammen for å inspirere til vennlighet og gode gjerninger i forbindelse med den nye mummikopp-kolleksjonen.

Kolleksjonen er basert på Tove Janssons originale illustrasjoner fra 1963 for finsk Røde Kors. Som en del av denne lanseringen oppfordrer Røde Kors og Moomin by Arabia til å utføre små, vennlige gjerninger som kan utgjøre stor forskjell for andre.

De koselige motivene i Janssons særegne stil viser blant annet blomstrende røde planter, Lille My som holder en kost, Mummitrollet som klatrer i en stige og Snusmumrikken som sitter rundt et bål med venner. Kolleksjonen består av to krus, en stor og liten asjett og en bolle med Janssons illustrasjoner. For hvert solgte produkt går 10 kroner til Røde Kors. I Norge vil pengene brukes til lokale Røde Kors-aktiviteter som bidrar til fellesskap og inkludering. Budskapet er at vi alle – store som små – kan bidra til å gjøre en forskjell for andre gjennom gode gjerninger i hverdagen. Du får kjøpt serviset på Jernia, Kitch'n, Tilbords og andre butikker som fører merket Moomin by Arabia. Koppene fås også kjøpt i Røde Kors' nettbutikk.

Foto: Olav A. Saltbones

Hjelpesenteret til Røde Kors i Uzhhorod i Vest-Ukraina er et samlingspunkt både for de som ønsker å bidra som frivillige og de som trenger mat, klær og hygieneartikler.

Foto: Ville Palonen/Finnsk Røde Kors

1

Foto: Ville Palonen/Finnsk Røde Kors

2

Foto: Tamara Vukovic/IFRC

3

Foto: Marko Kokic/IFRC

Foto: Anette Selmer-Andersen/IFRC

5

– Jeg vil hjelpe landet mitt, derfor er jeg frivillig

Dmitro Kovalskyi måtte forlate hjemmet og optikerbutikken sin i Kiev. Han flyktet til Uzhhorod i Vest-Ukraina sammen med sin kone Antonina kort tid etter at konflikten i Ukraina eskalerte i slutten av februar.

Tekst: Marianne Wellén

Først hjalp jeg med å losse lastebiler som kom med humanitær hjelp. Det var en venn av meg som jobbet som frivillig i Røde Kors som oppfordret meg til å prøve dette, forteller Dmitro. Siden har han og kona Antonina jobbet på Røde Kors sitt hjelpesenter hver dag.

– Det er meningsfullt å være frivillige og det vil vi fortsette med etter krigen også.

– Jeg synes det er patriotisk og jeg vil hjelpe landet mitt og folk som ikke har noe igjen, understreker Dmitro Kovalskyi.

«Jeg vil bli frivillig i Røde Kors og jeg vil hjelpe.»

Kasandra (9)

Mannen ble igjen for å forsvare landet

– Foreldrene til mannen min ble med oss, og nå bor vi på et herberge. Det er overfylt, på rommet vårt er det to familier, totalt åtte personer, forteller Katia Dobrovolska (26). Hun og datteren Lilia (5) kom fra Kharkiv til Uzhhorod i slutten av mars. Nå er de på hjelpesenteret til Røde Kors og har blant annet mottatt hygiene sett og mat.

Katia og datteren har også fått klær på hjelpesenteret.

– Da fikk jeg blant annet denne røde kåpen. Jeg håper det snart blir fred i landet vårt og at vi kan bli

Foto: Anette Selmer-Andersen/IFRC

6

Foto: Russisk Røde Kors

7

gjensforent med mannen min. Ønsket mitt er familien min i fremtiden skal være sunn og lykkelig, legger hun til.

Hjelper Røde Kors-frivillige

Skolen til 9 år gamle Kasandra er stengt på grunn av krigen og for å fylle tiden hjelper hun gjerne til på Røde Kors-senteret. Kasandras mor, som er fysioterapeut, kommer av og til for å hjelpe Røde Kors-frivillige med mindre plager. Kasandra vil også hjelpe til og har fått et Røde Kors-armbånd mens hun hjelper til med å sortere klær og andre donasjoner til

«Jeg ønsker fred og lykke for landet vårt.»

Katia (26)

alle som har måttet flykte fra sine hjem og eiendeler. Blant annet hjelper hun Røde Kors-frivillige Azia med å sortere klær som skal distribueres til de familiene som trenger det.

– Jeg vil bli frivillig i Røde Kors og jeg vil hjelpe. Nå vet jeg hvor alt er, så jeg kan også hjelpe til med å gi bort ting til folk, sier Kasandra stolt.

Azia Antciferova har vært frivillig siden 2015. Da krigen brøt ut måtte hun flykte fra hjembyen Kharkiv sammen med sønnen og mannen og de bor nå hos en venn i Uzhhorod.

1. Dmitro Kovalskyi liker å være frivillig og vil fortsette med det også etter at krigen er slutt.

2. Katia Dobrovolska (26) og datteren Lilia (5) flyktet fra Kharkiv til Uzhhorod, der de nå bor på et herberge.

3. Ungarsk Røde Kors er på vakt langs grensen og hjelper mennesker fra Ukraina, blant dem barn og gravide kvinner. De fleste pasientene lider av tretthet, stress eller kroniske sykdommer.

4. Azia Antciferova gir Kasandra (9) en god klem og takker for at hun hjelper til på Røde Kors-senteret.

5. Røde Kors-frivillige registrerer folk til matutdelingen ved hjelpesenteret i Uzhhorod.

6. Et par ganger i uken tar Røde Kors-frivillige seg av barn som bor på forskjellige krisesentre i Uzhhorod. Arina (6 år) og Sonja (7 år) koser seg sammen med Diana som er frivillig på den psykososiale avdelingen på Røde Kors-senteret.

7. Siden starten av konflikten har russisk Røde Kors støttet mennesker som har flyktet fra Ukraina. Frivillige deler ut hygieneutstyr, mat og klær. De gir også psykososial støtte og har svart på over 12.000 henvendelser om hjelp eller informasjon på Røde Kors-telefonen. Bildet er fra en distribusjonssentral i Moskva.

Ukraina:

– Vi kommer fra helvete

Med åtte barn måtte Lida (44) flykte fra kampene øst i Ukraina. Flere av barna ble skadet. Nå får familien helse- og psykologhjelp av Røde Kors.

Tekst og foto: **Camilla Gilje Thommessen**

Etter over et halvt år med krig er folket i Ukraina slitne. Det merkes. Vi er i Ternopil i vest, der livet tilsynelatende går som normalt. Folk går på jobb, de handler, venter på busen. Samtidig hviler det en skygge over landet. Krigen setter spor på så mange måter.

– Vi hadde et godt liv i Luhansk. Så eskalerte krigen, og det forvandlet seg til et helvete med raketter, bombing og skyting. Du må ha vært der for å vite hvor ille det var, forteller Lida Kulkaraieva (44). Hun har en stor familie – 10 barn i alderen to til 24 år. Mannen og de to eldste sønnene er nå soldater ved fronten.

Sliter med skyldfølelse

– Jeg skjønnte at vi måtte flykte og fikk hjelp av soldater til å samle barna. Flere av dem ble skadet før vi rakk å dra, blant annet min 15 år gamle sønn som ble hardt såret. Moren min på 74 år nektet bli med. Jeg ba på mine knær, men hun vil ikke forlate huset sitt.

Lida virker sterk, men har mye smerte i seg. 10-barnsmoren har flyktet med barna fra Luhansk, mens mannen og to av sønnene er igjen som soldater ved fronten.

Familien har vært på flukt i fire måneder og bor midlertidig i en barnehage utenfor Ternopil. Vi møter dem på en av Røde Kors' mobile helseklinikker, som støttes av Røde Kors i Norge. Her får de helse sjekk og psykologhjelp. Helseteamet består av lege, sykepleier, psykolog og gynekolog. De reiser rundt og avlaster helsevesenet som er sterkt presset på grunn av krigen. Mange steder er de det eneste helsetilbudet nå, og pasientene er både interne flyktninger og lokale innbyggere.

– Jeg bebreider meg selv for at vi ikke flyktet tidligere. Psykologen har sagt til meg; spør barna dine om hva de tenker om det. De sier at jeg gjorde det rette og ikke skal føle skyld. Så jeg prøver å tilgi meg selv. Jeg vil være sterk for dem, sier Lida.

Går en kald vinter i møte

Snart kommer vinteren til Ukraina. Da kan gradestokken krype ned til 15 minusgrader, og barnehagen uten varmeovner blir umulig å bo i. Lida og barna må flytte til en annen by, der myndighetene har funnet et hus til dem. Der kan også barna fortsette skolegangen.

– Om få uker faller temperaturen og folk som har søkt midlertidig tilflukt, vil få en tøff hverdag. Der hvor kampene har vært og fortsatt pågår, er det også store ødeleggelser som gjør folk spesielt utsatt når kulden setter inn. Mange har mistet alt og går en tøff vinter i møte, sier Morten Tønnessen-Krokan i Røde Kors.

– Ingen mødre skal behøve å gråte

Det har vært mange måneder med lidelse, død og ødeleggelser i Ukraina nå. Menneskene lever med en usikkerhet som er vanskelig å sette seg inn i. Det kan være utrygghet som følge av krigshandlingene eller utrygghet fordi de ikke vet hva de neste dagene, ukene eller månedene vil bringe.

Lida forteller at hun ikke orker å se på tv lenger, alt handler kun om krigen. Familien kommer fra et russisktalende område, så nå fokuserer de på å lære seg ukrainsk og tilpasse seg det nye livet her.

– Vi har det rimelig bra nå. Alt er bedre enn å være der kampene pågår. Jeg håper konflikten vil ende og at ingen mødre skal behøve å gråte igjen.

Vitia (6) er en av 13 millioner som har flyktet fra hjemmet sitt grunnet krigen i Ukraina.

Vira (6) får helsesjekk av lege Tetiana Maiboroda ved Røde Kors' mobile helseklinikk.

Krigen i Ukraina:

- Konflikten mellom Ukraina og Russland har pågått siden 2014, men eskalerte 24. februar i år.
- Krigen har ført til den mest omfattende flyktningkrisen siden andre verdenskrig og en alvorlig humanitær krise.
- 13 millioner mennesker har flyktet fra hjemmet sitt (august 2022).

Slik hjelper vi:

- Røde Kors i Norge har sendt førstehjelpsutstyr og medisinsk utstyr til sykehus i Ukraina for å styrke den livreddende helsehjelpen.
- 15 mobile helseklinikker fra Norge har hjulpet 13.000 mennesker med helsesjekk og medisiner.
- I tillegg har Røde Kors med midler fra norske givere bidratt til psykososial støtte og førstehjelpsopplæring av flere hundre mennesker.

«Jeg bebreider meg selv for at vi ikke flyktet tidligere.»

Lida,
mor til 10

– Her ser vi de menneskelige konsekvensene av klimakrisen på nært hold

I Kenya er enorme landområder uten vann på grunn av tørke og sviktende regnsesong. For lokalbefolkningen blir tilgangen til rent drikkevann avgjørende for egen helse og levebrød.

Tekst og foto: **Sol Sigurjonsdottir**

Uten vann kan vi ikke ha dyr, og uten vann kan vi ikke leve.

Det tydelige budskapet kommer fra en høvding i en liten landsby utenfor byen Moyale nord i Kenya, ikke langt fra den etiopiske grensen. Etiopia, Kenya og Somalia på Afrikas Horn opplever nå den verste tørken på 40 år, en situasjon uten sidestykke. Fire regnsesonger på rad har feilet og det er stor sannsynlighet for at en femte regnsesong også kommer til å feile de siste månedene i 2022. Regnet kommer ikke som før, og når det først er nedbør kommer det gjerne i form av styrtregn og flom – noe som er totalødeleggende for bøndene. De siste årene har også flere hundre tusen husdyr dødd i denne regionen som følge av tørken.

– Her ser vi effekten av klimakrisen på nært hold. Det er tørke og flom om hverandre, og vi ser et stort behov for rent drikkevann. Det er mange inntrykk som sitter igjen etter besøket, men det største inntrykket er den humanitære innsatsen den enkelte frivillige gjør hver eneste dag, sier Røde Kors-president Thor Inge Sveinsvoll om besøket til Kenya Røde Kors.

Akkurat i denne landsbyen finnes det heldigvis en vannpumpe. Hvor kvinnene før måtte gå fem kilometer for å hente vann i elva, kan innbyggerne nå hente vann fra brønnen, ett av flere prosjekter i Kenya støttet av Norges Røde Kors.

Besøk som setter spor

Røde Kors' vannprosjekter bidrar blant annet til bedre helse, hindrer spredning av sykdommer,

Under besøket i Kenya hadde Røde Kors-president Thor Inge Sveinsvoll møter med Norges Røde Kors' regionskontor i Kenya og Røde Halvmåne Somalia. – For meg er det verdifullt med oppdatert og direkte informasjon om hva som er de største utfordringene nå. Vi har hatt gode samtaler om videre samarbeid, sier Røde Kors-presidenten.

bedrer matvaresikkerheten, og gir barn mulighet til å gå på skole. Prosjektene dreier seg blant annet om installasjon og reparasjon av vannpumper, bygging av latriner og vannprosjekter på skoler.

Mangel på gode sanitærforhold er ikke bare problematisk i seg selv, det øker også risiko for å spre farlige sykdommer. Ifølge FN dør mer enn 800 barn hver eneste dag globalt som følge av sykdommer de har fått grunnet dårlig sanitære forhold og urent vann.

Samtidig bidrar mangel på vann til å holde familier i varig fattigdom. Over store deler av verden må kvinner og barn gå mange timer hver dag for å hente vann, noe som forhindrer muligheten til å gå på skole og jobb.

Jobber for klimahandling på toppmøte

I løpet av de siste ti årene har klima- og værrelaterte katastrofer globalt drept mer enn 400 000 mennesker, påvirket 1,7 milliarder andre og fordrevet gjennomsnittlig 25 millioner mennesker hvert år over

hele verden. På grunn av hetebølger, flom, skred, ras, ekstrem tørke – og mer.

Kontrasten mellom disse konsekvensene, og handlingene som iverksettes for å hindre eller bremse utviklingen, er enorm.

Innen 2050 vil minst 200 millioner mennesker være avhengig av nødhjelp hvert eneste år bare på grunn av klimakrisen, dersom utviklingen fortsetter som nå. Derfor er det viktig for Røde Kors-bevegelsen å være en aktiv pådriver inn i arbeidet mot FNs klimatoppmøte COP27 i november for å sikre konkret og rask klimahandling.

Imponerende frivillig innsats

Kenya Røde Kors merker godt hvordan klimadringene krever mer av den humanitære innsatsen. Spesielt nord i landet forteller de ansatte og frivillige hvordan lokalsamfunnene merker klimadringene og den ekstreme tørken, og styrtregnet og flommene som ofte følger etter. Her er oppfølgingen av vannprosjektene avgjørende.

Det er ikke mulig å tilpasse seg ut av klimakrisen, men alle hendelser må ikke bli katastrofer. Det handler om å bygge annerledes og andre steder, varsle før katastrofer skjer, og det handler om å sikre finansiering av tap og skade.

– Noe av det mest imponerende har vært å se hvor mye de frivillige bidrar i sine lokalsamfunn i prosjekter med stor betydning, sier Sveinsvoll.

Klimakrisen er allerede en humanitær krise. Det føles lenge siden man snakket om at klimakrisen var noe man ikke kunne se eller ta på. Slik er det definitivt ikke lenger. I både 2019, 2020 og 2021 var hetebølger i Europa de mest dødelige naturkatastrofene i verden. Store deler av Afrikas Horn opplever nå den verste tørken på 40 år.

Oppsporing:

– Noen historier er ikke til å tro

Brita Liholm husker godt dagen en utslitt mann dukket opp i Røde Kors sine lokaler i Oslo. På leting etter kona hadde han klamret seg fast under tog fra Hellas til Oslo S.

Tekst og foto: **Roar Dalmo Moltubak**

Denne historien viser hvor langt mennesker er villige til å gå for å få svar på hva som har skjedd med sine nærmeste, sier Brita Liholm som er leder for Oppsporingstjenesten i Røde Kors i Norge.

Akkurat nå bistår Liholm og kollega Anne Linckert mennesker fra Ukraina, Syria, Afghanistan og en lang rekke andre land der det pågår krig og konflikter. De hjelper dem med å finne svar på hva som har skjedd med familie-medlemmer og nære venner de har mistet kontakten med.

Bare i fjor ble det registrert at 3.300 migranter på vei til Europa forsvant. Dette er trolig bare en brøkdel av alle som blir borte og aldri blir funnet. Noen blir heller ikke lett etter hvis ingen visste at de la ut på flukt. De blir usynlige. De blir usynlige.

3.300 mennesker tilsvarer omtrent 100 skoleklasser – på ett år. Bak hver og en av dem venter en familie desperat på et livstegn. Å ikke vite hva som har skjedd påvirker familiemedlemmer sterkt hele livet hvis de ikke får et svar.

Håpet er å få svar

– Vi får daglig inn saker som gjør sterkt inntrykk. De som henvender seg til oss forteller om savn, om bekymring og om håp som forsvant. Veien til Europa og drømmen om et bedre liv er lang og farefull for de som ikke kan velge de trygge reisealternativene. Felles for alle er at de ikke finner roen før de får svar, sier Linckert.

I arbeidet med oppsporing jobber Linckert og Liholm tett sammen med Røde Kors-foreninger i andre land for å finne mennesker og deres skjebner, gravsteder og også eventuelle etterkommere. Noen saker strekker seg helt tilbake til andre verdenskrig; andre dreier seg om mennesker som har forsvunnet under pågående konflikter.

Gjemte seg under tog

Historien om mannen som klamret seg under toget er fra 2015, er av sakene som endte godt. Brita Liholm var på jobb i Oslo sentrum da en desperat mann ville snakke med noen i Røde Kors som kunne hjelpe ham.

– Mannen jeg møtte i resepsjonen hos Røde Kors hadde utslitte klær og var i veldig dårlig form. Tennene var helt nedslippte etter at han hadde bitt dem sammen da han med rå muskelkraft hadde hekket seg fast under flere tog fra land til land gjennom Europa, forteller Liholm.

Etter å ha fått akutt medisinsk hjelp, ble tolk tilkalt for å forsøke å finne ut hvem han var og hva han ville.

Lykkelig gjenforening

Den afghanske mannen sa at han lette etter kona, som han

Anne Linckert (t.v.) og Brita Liholm i Oppsporingstjenesten til Røde Kors i Norge, bistår mennesker i en rekke land der det pågår krig og konflikter.

trodde var i Norge. I samtaler fortalte han hvordan ferden fra hjemlandet til Norge hadde forløpt.

– I nattens mulm og mørke hadde han sneket seg inn på togstasjoner og klamret seg fast til tog fra Hellas og gjennom hele Europa. Det hadde tatt flere måneder og han var helt utslitt da han til slutt kom frem til Oslo S, bare noen hundre meter fra Røde Kors sine kontorer, forteller Liholm, som gjenkjente det litt spesielle etternavnet til mannen og koblet det til en en kvinne hun hadde møtt da denne kvinnen kom til Norge en stund tidligere.

Kort tid etter fikk mannen endelig nyheten han hadde brukt måneder og nesten ofret livet sitt på å få:

Kona var på et mottak i Nord-Norge og hun ville veldig gjerne møte mannen sin igjen.

– Kona, som var gravid da hun forlot Afghanistan, hadde født parets barn like etter at hun kom til Norge, så her ble det ikke bare et gjensyn, men starten på en ny, liten families liv i trygghet sier Liholm og legger til:

– Noen historier vi får høre er rett og slett ikke til å tro, og når det ender så godt gir det en ekstra motivasjon til å fortsette.

Vil du høre flere historier fra Oppsporingarbeidet til Røde Kors, kan du søke opp podcasten «Rødt lys» på Spotify, Apple eller andre steder du hører podcast.

Skann QR-koden og du kommer rett til «Rødt lys» på Spotify.

Ildsjelen Birger Martinsen samler inn tusenvis av flasker hvert eneste år til inntekt for det lokale hjelpekorpsset.

Ildsjelen

Det handler om så mye mer enn å samle inn flasker og bokser

Siden 2006 har Martinsen vært med på å samle inn 2,8 millioner kroner for Øystre Slidre hjelpekorps gjennom flaskeinnsamling.

Tekst og foto: **Elise Honningdalsnes**

Birger har vært aktivt medlem i hjelpekorpsset i 44 år, og han har vært med på flerfoldige aksjoner. Da Martinsen pensjonerte seg, startet han og kona Ingrid et inntektsskapende panteprojekt. I 2005 var ikke økonomien til hjelpekorpsset i Øystre Slidre noe å skryte av, og da muligheten for å starte flaskeinnsamling kom året etterpå, satte de i gang.

Hundrevis av pantesekker i året

Birger og Ingrid reiste rundt i kommunen og tømte containere med panteflasker til inntekt for hjelpekorpsset. 15 år senere, sorterer og samler Martinsen inn mellom 400 og 500 sekker med flasker i året, noe som tilsvarer nesten 300.000 kroner til inntekt for hjelpekorpsset.

Da Martinsen ble alene for fire år siden, steg svogeren inn som makker i flaskeinnsamlingen. Innsamlingen pågår hele året, men påsken er den travleste perioden for duoen, da er de ute annenhver dag og samler inn flasker og bokser.

– Røde Kors betyr veldig mye for meg, og når jeg ser alt Røde Kors gjør, er det absolutt mange flere som burde være med i organisasjonen. Det er givende, veldig givende, sier Martinsen.

Livreddende arbeid

Takket være Birger har hjelpekorpsset nå utstyr som gjør at de kan redde flere liv. Pengene han har samlet inn har blitt brukt på utstyr som gjør at hjelpekorpsset

kan være mer effektive når de er ute på aksjon. Pengene har blitt brukt på alt fra hjertestartere til scootere.

– Det er dette arbeidet og panten som gjør at vi klarer å drifte hjelpekorpsset og fornye oss. Det er helt avgjørende for arbeidet vårt og uten innsamlingen hadde arbeidet vårt stoppet opp, sier Stig Aastveit, leder i Øystre Slidre Røde Kors hjelpekorps.

Birger Martinsen (86):

AKTUELL:
Har samlet inn 2,8 millioner kroner til hjelpekorpsset i Øystre Slidre

ALDER:
86

BOSTED:
Skammestein, Valdres

Medlem i Øystre Slidre hjelpekorps

Lang fartstid i hjelpekorpsset

Da hjelpekorpsset i Øystre Slidre ble opprettet i 1949, meldte Martinsen seg inn som medlem og var svært aktiv frem til han flyttet til Oslo i 1955. Da han kom tilbake i 1984 ble han igjen et aktivt medlem i det lokale korpsset. Martinsen kan til sammen telle 44 år i Øystre Slidre Røde Kors hjelpekorps, hvor han tidligere har vært med på flerfoldige aksjoner.

– Når du er ute på aksjon, vet du aldri hva som venter. Det er en veldig god følelse når man finner personer i god behold, sier Martinsen.

En ekte ildsjel

Martinsen har hatt flere verv i hjelpekorpsset og mottok også frivilligprisen til Øystre Slidre kommune i 2020. Martinsen er ikke bare aktiv i Røde Kors, han er også frivillig i andre organisasjoner og er en aktiv bruker av tilbudene i nærområdet.

– Jeg er med på alt som går an å være med på. Jeg deltar også fast på fredagscafé, sang og dans, sier Martinsen.

44 barn og voksne
fikk minner for livet på
Ferie for alle utenfor
Halden i august.

Ferie for alle:

Fryd i vannkanten

Barnelatter, bading, tøysete voksne og nye lekekamerater. Ferie for alle inneholder alt det beste sommeren kan by på. Med økt bekymring for økonomien i mange familier har tilbudet stor betydning.

Tekst og foto: Camilla Gilje Thommessen

– De frivillige er fantastiske og skaper god stemning. De får med familiene på alt, uansett vær, sier ferieleder Maria Mosserud i Røde Kors.

Dagene er fylt med lek og moro fra morgnen til kveld.

Marit Lande Øyjord (27) er en av seks frivillige som gir barna og familiene på Bøkevungen gode opplevelser.

vannskorpa ligger Marit Lande Øyjord (27) og får en litt alternativ spa-opplevelse. Hvinende barn flokker seg rundt og smører henne inn med våt sand.

– Jeg må nok ta en ekstra dusj i kveld, ler hun. Som frivillig på Ferie for alle gir hun alt for at barna skal ha en morsom sommeruke.

Vi er på Bøkevungen gjeste- og aktivitetsgård utenfor Halden første uka i august, der ti familier er på ferieopphold gjennom Røde Kors. Dagene er fylt av opplevelser som sykling, båtture, kanopadling, klatrepark og mye sosialt samvær.

Fint avbrekk fra tanker og hverdag

– Vi har det veldig bra her, hele familien, forteller Tamani Alhisan (33) og Moussa Alhamad (34). De er på Ferie for alle for første gang med sine fem barn i alderen to til tolv år. Familien flyktet fra Syria til Libanon i 2012, der de bodde flere år i en flyktningleir i Rashaya. De hadde mistet mange venner og fami-

«De frivillige er fantastiske og skaper god stemning. De får med familiene på alt, uansett vær.»

Maria Mosserud

liemedlemmer på grunn av krigen, og det var farlig å reise tilbake. I 2015 kom de til Norge og bosatte seg i Noresund.

– Det var vanskelig å være ny her. Etter hvert fikk vi jobb på Kiwi og lærte mye norsk der, sier Tamani. Gjennom helsesøster fikk de tips om Ferie for alle.

Det siste året har vært ekstra krevende for familien, og ferien byr på et godt avbrekk fra tankene og hverdagen.

– Det er fint å få fri og tenke på noe annet. Her er det mye å finne på og mange hyggelige folk. Vi har fått nye venner som vi kommer til å ha kontakt med etterpå. Og barna storkoser seg!

Mestringen hos barna motiverer

– Dette oppholdet har vært fantastisk. Alle har lagt bort telefonene og er med på leken, forteller ferieleder og frivillig Maria Mosserud. Hun har jobbet med Ferie for alle i fem år og vært på utallige opphold.

Det som motiverer henne mest, er å se hvordan barna mestrer nye ting.

Noah (7) og Yasir (6) har blitt gode lekekamerater på Ferie for alle. De har mye spennende å fortelle om når skolen begynner igjen.

Hazim (2) kunne ikke hatt det bedre. Her har mamma Tamani og pappa Moussu god tid til lek og moro.

– Noe av det morsomste var klatreparken og båttur mellom Norge og Sverige, forteller Tamani og Moussa, som er her med sine fem barn.

– Mange av barna har aldri prøvd å gå på ski, klatre eller svømme. De er redde og tør ikke i starten. Så hjelper vi dem til å utfordre seg selv, og de opplever at de klarer ting. Det er utrolig givende å se.

Tøffere økonomisk

Maria tror det har blitt tøffere økonomisk for mange den siste tiden. Hun og Røde Kors-frivillige over hele landet ser en klar tendens: Stadig flere barnefamilier er bekymret for økonomien og høsten.

– Dette er familier som har hatt det tøft gjennom hele koronapandemien og som har vært bekymret for økonomien lenge. Det vi ser tydelig nå, er at de som har hatt det vanskeligst fra før, får det betydelig tøffere, sier Pernille Lemming, leder for landsråd omsorg i Røde Kors.

Denne sommeren har Røde Kors hatt ulike tilbud for flere tusen barn og ungdom rundt i Norge, med

«For barna betyr det enormt mye å få gode ferieopplevelser sammen med familien sin.»

Pernille
Lemming

Ferie for alle som den største aktiviteten.

– For barna betyr det enormt mye å få gode ferieopplevelser sammen med familien sin – på lik linje med barn som vokser opp i familier med bedre råd. I disse aktivitetene forteller foreldrene at de gruer seg til en krevende høst med høye strømpriser og økte utgifter til mat og husholdningsartikler, sier Lemming.

En stor klem

Ferien på Bøkevungen nærmer seg slutten, og den siste kvelden er det avskjedsfest. Ti familier har knyttet nye vennskap og fått minner for livet. Moussa har noe viktig på hjertet før avreise:

– Vi vil gi en stor klem til ferieleder Maria og alle de frivillige her. De er så flinke og passer på at alle har det bra. Tusen takk til Røde Kors!

Rapporten Sosial puls peker ut ti grupper i samfunnet som er ekstra sårbare. Blant de mest sårbare gruppene i samfunnet finner vi blant annet barn som utsettes for mishandling og vold.

Dette er de ti mest sårbare gruppene i Norge

Norge er et godt land å bo i for de aller fleste, men ikke for alle. Røde Kors har kartlagt gruppene med de største humanitære utfordringene i Norge, og det er særlig barn og unge som rammes.

Med stor prisvekst og press for mange familier som har lite fra før, frykter vi at dette er starten på en sosial krise, sier Bernt G. Apeland, generalsekretær i Røde Kors. Barnefamilieene er en av gruppene med størst sosiale behov, viser en ny kartlegging Røde Kors har gjort i samarbeid med Statistisk sentralbyrå (SSB). Det er fem år siden sist gang Røde Kors fikk kartlagt de humanitære utfordringene i Norge.

– Også da var vi spesielt bekymret for mange barn og unge som var utsatt med flere og til dels overlappende utfordringer. Denne bekymringen er ikke blitt mindre, spesielt på grunn av den økonomiske utviklingen vi ser nå, sier Apeland.

Rapporten Sosial puls peker ut ti grupper i samfunnet som er ekstra sårbare. Blant de mest sårbare gruppene i samfunnet finner vi blant annet barn som utsettes for mishandling og vold, fattige barnefamilier, personer med alvorlige psykiske lidelser og eldre med demens.

– Barn og unge skal ikke vokse opp med vold og utenforskap. Å sikre en trygg oppvekst er noe av det aller viktigste vi som samfunn kan investere i, sier Apeland.

SKANN
QR-KODEN
OG LES
RAPPORTEN

Røde Kors mener det haster med å øke barne-trygden, styrke sosialstøtten for barnefamilier og kartlegge barnas behov, og gi alle barn et gratis fritidstilbud.

Tre nye grupper

Sammenlignet med forrige store kartlegging av de humanitære utfordringene i Norge for fem år siden, er det nå tre nye grupper som omtales i rapporten. Det er innsatte i fengsler, personer med både helseproblemer og dårlig økonomi, samt seksuelle minoriteter og kjønnsminoriteter.

Rapporten viser at det er følgende ti grupper som har de største humanitære behovene i Norge:

- Barn som utsettes for mishandling, vold, mobbing og omsorgssvikt
- Personer som har alvorlige rusproblemer
- Innsatte i fengsler
- Personer med alvorlige psykiske lidelser
- Fattige barnefamilier
- Personer med både helseproblemer og dårlig råd
- Sosialhjelpsmottakere
- Eldre med demens
- Asylsøkere og irregulære migranter
- Seksuelle minoriteter og kjønnsminoriteter

Flere faller utenfor

Felles for de ti gruppene som omtales i rapporten, er at velferdsstaten ikke favner om dem på en god nok måte.

– Nød i Norge er sjelden åpenlys, men det betyr ikke at den ikke er der. Vår bekymring er at dette er mennesker som faller utenfor samfunnet, og samtidig ser vi at gruppene vokser. Mange har økonomiske utfordringer og med negativ utvikling nå det gjelder priser og strøm, frykter vi at de reelle tallene blir langt høyere, sier generalsekretæren.

Å få hjelpe de mest sårbare er en ære

Einar Buøs første oppdrag som Røde Kors-delegat var i Nigeria. Det var en drøm som gikk i oppfyllelse og han reiser gjerne ut på nye oppdrag.

Tekst: **Olav A. Saltbones** Foto: **Røde Kors**

Vold og uro gjør at mange mennesker mangler det helt grunnleggende i Nigeria. Einar Buø har vært på oppdrag for Det internasjonale Røde Kors (ICRC) i landet.

Hvordan er det å reise ut med Røde Kors?

Det var en velsignelse å få reise ut, fordi dette hadde jeg hatt lyst til i mange år. Etter at jeg sluttet som daglig leder i Vest-Agder Røde Kors fikk jeg mulighet til å ta delegatutdanningen i 2018. Og i 2022 bød altså muligheten seg for å reise ut. For meg ble det en drøm som gikk i oppfyllelse - og som skal gjentas.

Hva var den største overraskelsen?

Jeg var godt forberedt, både mentalt, fysisk og praktisk. Men den største overraskelsen var nok å oppleve avstanden mellom befolkningen og myndighetene. Langvarige konflikter har belastet dette vakre og rike landet, og gitt betydelig sosiale forskjeller. Som Afrikas folkerikeste land er det dessverre innbyggerne som må betale prisen for både intern uro og

en rekke andre negative forhold. De menneskelige lidelsene i nordøst var ille, og på sykehuset mottok vi daglig ofre for de interne urolighetene. Jeg er svært takknemlig for at jeg kunne være der, selv om det var svært vanskelige arbeidsforhold. Å få hjelpe de mest sårbare er en ære.

Hva var ditt oppdrag der?

Jeg dro ut som onboarding Hospital Administrator for ICRC. Mitt oppdrag var å bidra i ledelsen av Røde Kors-sykehuset. Samtidig var det en praktisk innføring for meg - både i selve jobben og i ICRC. Som administrativ leder på et sykehus i konfliktområde har du ansvar for både personell og utstyr. Det var spennende og utfordrende.

Lærte du noe du ikke trodde du ville lære?

Det må være dette med ærbødighet i forhold til kulturen, og hvordan man er ydmyk i forhold til lokale skikker. Nigerianerne er flotte og stolte folk, og om man viser dem respekt og vennlighet er det et meget godt land å bo og arbeide i.

Du kjenner Røde Kors godt som medlem av Røde Kors sitt landsstyre.

Hvordan påvirker erfaringen fra feltarbeidet du bidrar til for å sette retning for Røde Kors i Norge, og for det internasjonale arbeidet Røde Kors i Norge bidrar til?

I landsstyret er jeg også leder av internasjonalt utvalg. Det gir meg - og utvalget - et flott innsyn i ressursbruk, prioriteringer, vanskelige veivalg, forholdet til alle partnerne og ikke minst administrasjonens utfordringer. Feltefaringen har gitt meg bedre forståelse av sakskomplekset. Å støtte både landsstyret og administrasjonen i det internasjonale arbeidet har på mange måter blitt en sabla fin og viktig effekt utav oppholdet. Vekting/prioritering av innsats, økonomikontroll, måloppnåelse, ledelse og kultur er mine interessefelt og påvirkningsområder. Og dette setter retning i arbeidet.

Kan du fortelle om noe som gjorde sterkt inntrykk på deg på dette oppdraget?

Barn fant jevnlig udetonerte miner og bomber på markene. De tok dem med hjem for å vise til familien. Og inne i huset eller hytta går ladningen av. Dette er en kjent form for krigføring, og resultatene sier seg selv.

Å få inn disse små barna med så alvorlige skader var de sterkeste inntrykkene. Og det har også blitt motivasjonen for å være der.

Hva mener du er Røde Kors sin viktigste rolle i dag?

Ut fra min kunnskap og mitt engasjement på alle nivå i organisasjonen, vil jeg generelt si:

Å finne de mest sårbare, og gi dem den hjelpen de trenger.

Være en tydelig stemme i nød og små og store kriser - også de glemte og gjemte.

Være katalysator for ressursstrømmer til de nødstilte.

Bygge bærekraftige nasjonalforeninger og lokalforeninger som på kort og lang sikt kan oppdage og

Det internasjonale Røde Kors (ICRC) driver et sykehus nordøst i Nigeria.

Buø er både delegat for Røde Kors og sitter i landsstyret.

Delegaten Einar Buø

ALDER:
57 år

BOSTED:
Mandal

JOB:
Kommunalsjef

håndtere: Altså avdekke, hindre og lindre menneskelig nød og lidelse.

Vårt mandat og våre prinsipper er unike, og vi kan alle bidra til å omsette dem i praksis - på alle nivå og i alle settinger.

Hvorfor har du valgt å engasjere deg i Røde Kors?

Jeg mistet min eldste sønn Johannes (14) på Utøya. Røde Kors hjalp min lille familie og meg gjennom veldig vanskelige dager, uker og måneder. Mitt engasjement er derfor en payback i takknemlighet. Engasjementet har blitt en god og viktig hobby, og kan vel kalles livsstil.

Vet du hva som blir ditt neste oppdrag?

Nei, men jeg fikk nettopp tilbud om et spesialkurs hos IFRC som strekker seg over åtte uker nå i høst. Jeg takker ja til tilbudet, og holder meg oppdatert. Vi har en del utfordringer i min vanlige jobb, som jeg vil få kontroll på. Men etter hvert tenker jeg tiden blir moden igjen for nye oppdrag.

RØDE KORS I VERDEN

Foto: Ecuador Røde Kors

Ecuador Førstehjelp i gatene

1 Økte priser og politisk ustabilitet førte i sommer og høst til generalstreik og opptøyer i Ecuadors hovedstad Quito og andre større byer, med krav om økonomisk lettelse, sysselsetting og arbeidsrettigheter, sikkerhet og beskyttelse.

Tusenvis av mennesker blokkerte veier og innfartsårer, og det ble flere konfrontasjoner mellom opprørere og politiet.

Under demonstrasjonene var mannskaper fra Ecuador Røde Kors ute i gatene for å gi førstehjelp, og bistå med tjenester til befolkningen i de forskjellige byene i landet.

Foto: Spania Røde Kors

Over hele Europa bisto redningsmannskaper fra Røde Kors da skogbrannene herjet i sommer.

Europa

Flere land ble hardt rammet av skogbranner i sommer

2 Sommeren 2022 har vært en av de varmeste noensinne. Hetebølger, tørke og skogbranner preget nyhetsbildet.

Over hele Europa har Røde Kors foreninger rykket ut for å hjelpe berørte, og bistå i nødsarbeidet.

– Å redde liv kommer først, men det å gi psykososial hjelp og samvær er ikke mindre viktig, fortalte Víctor Sánchez ved Røde Kors beredskapsenhet i Alicante.

Over 2.500 skogbranner er registrert så langt i år. Det er nesten dobbelt så mange som gjennomsnittet de siste 15 årene. Bare i Spania har vært fire ganger så mange branner som i et normalår. Romania, Portugal, Frankrike, Italia og Hellas har også vært rammet hardere enn normalt.

– Mange har måttet evakuere hjemmene sine med de få tingene de kunne bære. Våre frivillige har prioritert å sikre at folk kommer i sikkerhet, og gitt kritisk helsehjelp til de som har fått brannskader og andre skader. De har også sørget for at de har fått en seng, mat og drikke og andre nødvendigheter.

Foto: Thailand Røde Kors

Frivillige planter tilbake mangrover for å beskytte kystsamfunnene mot storm, flom og flodbølger.

Thailand Mangroveplanting beskytter mot klimakonsekvenser

3 Mangrover skaper et naturlig forsvar mot flom, flodbølger og storm i kystsamfunn i Thailand.

Dessverre er mangrovene ødelagt mange steder, av utbygging i strandsonen og økonomisk utvikling.

I Pak Phanang hjelper Røde Kors-frivillige til med å plante tilbake mangrover for å som bidrar til å beskytte mot tropiske stormer og andre klimarelaterte katastrofer.

Afghanistan Mobile helseklinikker rykket ut til jordskjelv

5 I juni ble Paktika-provinsen i Afghanistan rammet av et kraftig jordskjelv.

Over 1.000 mennesker omkom, og mer enn 10.000 hus ble ødelagt. Mange var fanget i ruinene. Ødelagte veier, vanskelig terreng og en krevende sikkerhetssituasjon med blant annet minefelt gjorde hjelpearbeidet svært krevende.

Foto: Anne Signe Hørstad

Med hjelp fra Malawi Røde kors har Memory og familien flyttet hjem etter stormen Ana.

Malawi

Titusener av hjem og bygninger ble ødelagt av tropisk storm

4 Da landsbyen Kaledzi lengst sør i Malawi ble truffet av den tropiske stormen Ana tidligere i år, merket Memory Kambowa (26) raskt at dette var annerledes enn andre stormer de hadde opplevd.

Det regnet og blåste mye kraftigere enn noen har opplevd før, og vannet steg raskt rundt dem.

Da vannet nådde til halsen, tok Memory 5 år gamle Harold på nakken, bant nyfødte Mary fast på hodet, mens mannen Joe bar eldstegutten Lemond på skuldrene.

De klarte å komme seg i sikkerhet, og tilbrakte de neste månedene i en leir for familier som måtte flykte fra stormen. Alt de eide ble skylt bort av vannmassene.

Over hele det sørlige Afrika knuste Ana ti-

tusener av hjem. Skoler, sykehus og avlinger ble ødelagt i Malawi, Mosambik, Madagaskar og Sør-Afrika. Bare i Malawi, måtte nesten 200.000 mennesker forlate fra hjemmene sine. En måned senere, rammet nok en storm det samme området. Forholdene i leirene ble enda verre.

Med hjelp fra Malawi Røde Kors har Memory og resten av familien nå kunnet vende hjem. Det har fortsatt ikke tørket opp inne, og de må låne latrine hos naboen. Men det føles tryggere enn å leve i en leir, hvor meslinger og andre sykdommer kan ramme barna. Lemond har hatt både diaré og malaria så hun syns det er tryggere å være hjemme etter at Røde Kors har reparert håndpumpen i landsbyen. Det føles også trygt å ha en myggnetting de kan sove under.

Foto: Afghanistan Røde Halvmåne

Afghanistan Røde Halvmåne var raskt på plass i jordskjelvområdet med livreddende hjelp.

Somalia:

Proteser og nytt håp

En bilulykke, et slangeangrep og en fødselsskade. Tre barn med hver sin skjebnesvangre historie har fått en ny start på livet.

Tekst: **Camilla Gilje Thommessen**
Foto: **Truls Brekke og Camilla Gilje Thommessen**

Hargeisa, 2013: En ti år gammel gutt er på vei til skolen i Hargeisa, nord i Somalia. Abdikani gleder seg til å møte klassekameratene, han løper ivrig over veien og ser ikke bilen som kommer i stor fart. Sekunder senere ligger han blødende i veikanten. Han blir sendt i all hast til sykehuset, der moren Basra kommer etter.

Det ser stygt ut. Hodet og beina er alvorlig skadet, og legene tror de må amputere begge beina. Heldigvis klarer de å redde det ene.

– Ikke gråt, mamma. Jeg skal lære å gå igjen, jeg skal bli bra, sier Abdikani.

Han blir på sykehuset i to måneder, og etter et halvt år får han protese.

Borama, 2016: Kaltun er sju år gammel, en liten jente med livet foran seg, som elsker å løpe rundt, pynte seg og leke med vennene. En kveld etter en lang dag ute i sola bretter hun ut matta si og legger seg på gulvet i familiens lille hytte i Borama, et landlig område nordvest i landet.

– Midt på natta kom en slange inn i hytta og bet meg i beina. Jeg ble livredd, forteller hun.

I løpet av en uke må begge beina amputeres. Så skal det ta flere år før Kaltun får muligheten til å gå igjen.

Hargeisa, 2018: Et jentebarn blir født, og moren ser straks at noe ikke stemmer. Det ene beinet er kortere enn det andre. Jenta får navnet Najma, som betyr «dyrebar stjerne».

De første månedene ligger hun eller bæres rundt som andre babyer, men når Najma skal lære seg å krabbe og gå, blir det vanskelig. Det korte beinet gjør det krevende for henne å bevege seg som andre barn. Moren begynner å søke etter hjelp.

Hjelp fra Norge

I dag er Abdikani 19 år, Kaltun er 13 og Najma er 4 år gammel. Alle tre har fått proteser og hjelp på Røde Halvmånes' rehabiliteringssenter i Hargeisa, som støttes av Røde Kors i Norge. Her finnes flere treningsrom i ulike varianter, proteseverksted og behandlingsrom. I begynnelsen var det mange krigsskader som følge av borgerkrigen. Nå er det mer

Najma (4) ble født med et kort bein. Med full konsentrasjon tester hun sin nye protese. Ved Røde Halvmånes rehabiliteringssenter får barn og voksne hjelp til å gå etter skader og sykdom.

På verkstedet lages og tilpasses proteser av ortopediteknikerne. Barn må få justert protesene etter hvert som de vokser.

Abdikani er blitt 19 år og vant til protesen på venstre bein. Jevnlign får han hjelp av legene ved rehabiliteringssenteret i Hargeisa.

trafikkskader, slagpasienter og medfødte sykdommer som behandles.

Etter hvert som barna vokser, må protesene tilpasses og endres.

– Det går bra med beinet nå, jeg klarer meg fint. Jeg har lyst til å begynne på universitetet og bli ingeniør, sier Abdikani.

Kaltun har fortsatt mareritt etter slangebittet. En lang periode etter amputasjonen var hun veldig dårlig, men nå går hun på skolen og har det bra. Planen er å bli lege en dag.

Med god hjelp fra Røde Kors er mulighetene store for at Najma, Abdikani og Kaltun kan leve det livet de ønsker og følge noen av drømmene sine.

«Ikke gråt, mamma. Jeg skal lære å gå igjen, jeg skal bli bra.»

Abdikani, da han som 10-åring mistet beinet

Kaltun (13) fikk proteser i fjor. Ortoped Abdulkarim A. Samakab, som har jobbet her siden 1982, hjelper til med å justere dem.

Somalia

Somalia Røde Halvmånes' rehabiliteringssenter i Hargeisa:

- Støttet av Røde Kors i Norge siden 1996
- Rundt 2140 pasienter årlig fra ulike deler av Somalia, Puntland, Etiopia og Djibouti
- Tilbyr proteser og hjelpemidler, samt fysioterapi og opptrening etter skader og sykdom
- Somalia Røde Halvmåne har også rehabiliteringssentre i Galkayo og Mogadishu

Våre partnere gjør det mulig for oss å hjelpe tusenvis av mennesker i sårbare livssituasjoner, både internasjonalt og her hjemme.

Frivilligheten skal jobbe mot mobbing

Barn og unge i Norge opplever mobbing og utenforskap i sine fritidsaktiviteter, på internett og på skolen.

Tekst: **Ane M. Kristiansen**

I en undersøkelse gjennomført for Telenor og Røde Kors, sier 6 av 10 ledere i frivilligheten at de har observert mobbing og utestengelse på barns fritidsarenaer.

Undersøkelsen viser at barn og unge opplever mobbing og utenforskap på mange ulike arenaer. Det dreier seg om fysisk mobbing, men også mobbing på internett. Ofte er konfliktene komplekse og vanskelig å ordne opp i. Frivilligheten regnes som landets viktigste inkluderingsarena, og nettopp derfor blir utenforskap og mobbing her svært ødeleggende.

Telenor og Røde Kors har sammen etablert Bruk Hue og har siden 2009 tilbudt antimobbeverktøy i skolen. Nå vil Bruk Hue

engasjere frivilligheten i kampen mot mobbing.

Bruk Hue forteller at de flere ganger har blitt kontaktet av ledere i frivilligheten som har ønsket å benytte seg av Bruk Hues undervisningsmaterieell for skolen. Derfor så man et behov å utvikle et eget opplegg som frivilligheten kan benytte seg av.

Føler på et ansvar

Undersøkelsen ble gjennomført av Kantar på oppdrag for Telenor og Røde Kors i juni 2022.

Blant foreldrene som svarte på undersøkelsen oppga 34 prosent at deres barn har opplevd mobbing i en fritidsaktivitet. Videre sier hver fjerde forelder at de har opplevd at barna deres har ønsket å slutte med en fritidsaktivitet på grunn av mobbing eller utestengning.

– Vi er ikke overrasket over statistikken om mobbing blant barn og unge. Vi er

Bruk Hue for frivilligheten kan benyttes av alle som ønsker det, når som helst og hvor som helst. **Sammen sier vi nei til mobbing. Bruk hue, bruk hjertet og bruk stemmen!**

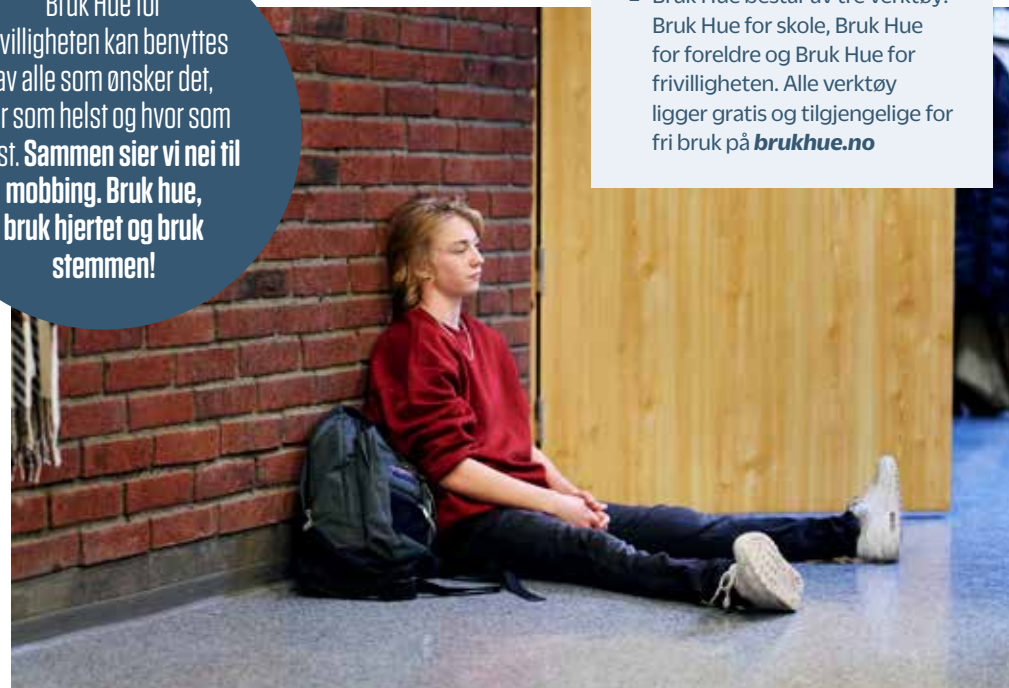

Foto: Anti for Telenor

nødt til å erkjenne at mobbing skjer på alle arenaer der barn er. Det er ikke et problem bare i skolen, men et samfunnsproblem. Det må vi håndtere på alle arenaer og undersøkelsen antyder at vi ikke har gjort nok for å

gi lederne i frivilligheten de verktøyene og den tryggheten de trenger. Det håper vi Bruk Hue kan bidra til å endre, sier Bernt G. Apeland, generalsekretær i Røde Kors.

– Vi er utrolig takknemlige for alle som trykker

– At tomme bokser og flasker kan bety så mye for vårt arbeid er både utrolig og fantastisk, sier Marita Hoel Fossen, daglig leder i Trondheim Røde Kors.

Tekst: **Torkel Vik**

I løpet av de siste året har midler fra Pantelotteriet bidratt både til ny ambulanse og en gratis utlånssentral for sports- og friluftsutstyr.

I fjor fikk Trondheim Røde Kors 1,8 millioner kroner fra Pantelotteriet. Pengene kommer fra panten til alle de i byen som trykker på Røde Kors-knappen.

– Beløpet har steget for hvert eneste år, siden lotteriet ble lansert. Nå er det en av våre viktigste inntektskilder, som gir oss muligheten til å gi enda mer tilbake til alle som bor her. At noe så tilsynelatende

ubetydelig som pant kan bety så mye er jo helt fantastisk. Så vi er utrolig takknemlige for alle som trykker på Røde Kors-knappen, sier Marita Hoel Fossen, daglig leder i Trondheim Røde Kors.

Varsellampene lyste

Tidligere i år ankom en helt ny ambulanse til byen, som er delfinansiert av midlene fra Pantelotteriet. Ambulansene de hadde fra før hadde blitt over 15 år gamle, og stadig flere varsellamper lyste som et tegn på at et eller annet var galt.

– Nå har vi en helt ny beredskapsambulanse hvor alt fungerer, som er viktig når vi skal rykke ut på kort varsel. En slik bil koster mye, og vi hadde ikke klart å kjøpe den hadde det ikke vært for den støtten vi har fått fra alle de som bidrar med panten sin, sier Hoel Fossen.

I sommer kunne Røde Kors også åpne en utlånssentral i Trondheim, hvor alle kan låne gratis sports- og friluftsutstyr. Oppstarten av denne ville ikke vært mulig uten midlene fra Pantelotteriet.

– Hit ønsker vi alle velkomne. Her kan blant annet barn og ungdom få prøve mange aktiviteter uten å måtte kjøpe nytt, dyrt utstyr. Det er bra for både helsen, miljøet og for lommeboken, sier Røde Kors-lederen.

Beløpene stiger

I løpet av 2022 har inntektene fra Pantelotteriet steget ytterligere i Trondheim, og til og med august hadde lokalforeningen mottatt 1,3 millioner kroner fra lotteriet. Den samme utviklingen ser man over hele landet. I fjor mottok Røde Kors over 100 millioner kroner fra Pantelotteriet. I år kan beløpet øke ytterligere.

Foto: Aleksander Bårnes

Marita Hoel Fossen i Trondheim Røde Kors viser stolt frem den nye ambulansen, som i stor grad er finansiert av midler fra Pantelotteriet.

Bruk Hue

- Bruk Hue er et program for nettvett og mot nettmobbing utviklet og drevet av Telenor Norge og Røde Kors siden 2009.
- Bruk Hue består av tre verktøy: Bruk Hue for skole, Bruk Hue for foreldre og Bruk Hue for frivilligheten. Alle verktøy ligger gratis og tilgjengelige for fri bruk på brukhue.no

Ny tjeneste som gjør det enkelt å handle brukt

Forbruket vårt av klær og tekstiler ligger stabilt på 80 000 tonn årlig. Under halvparten av dette samles inn igjen eller selges videre.

På tross av dette ønsker flere foreldre å handle brukt, men ender ofte med å handle nytt, fordi det virker som det enkleste valget. Levd har identifisert at det finnes et stort behov for å enklere kunne handle brukte barneklær.

– Barn vokser fort. Dette betyr at de trenger nye klær oftere enn oss voksne og flere klesplagg rekker ikke å bli slitt før de er for små, sier Hallvard Bache, daglig leder i Røde Kors Sirkulært.

Det produseres tonnevis av barneklær, barnefamilier overleses av gode tilbud og mange ender opp med å kjøpe mye nytt, og da gjerne mer enn de trenger.

– Dette vil vi gjøre noe med, sier Bache. Levd skal gjøre det enklere for foreldre

å handle brukt, slik at brukthandel blir et reelt alternativ til å handle nytt. Vi ønsker å få med oss alle foreldre, slik at alle handler brukt når de trenger noe.

Dette er ikke bare en tjeneste for folk som er opptatt av ombruk, men en tjeneste som skal gå i konkurranse med blant annet Zalando og HM. Levd har jobbet med live-testing i markedet over en lengre periode, og har hatt kontinuerlig, direkte dialog med brukere.

– Dette har vi gjort for å lære hva brukerne faktisk trenger, slik at vi ikke utvikler unødvendig funksjonalitet, sier Bache.

Røde Kors Sirkulært er et helheid datterselskap av Norges Røde Kors, som står bak tjenesten Levd.

Les mer og se om du kanskje finner noe til dine egne barn, barnebarn, eller venners barn på levd.no.

Den vanlige førstehjelpen

De aller fleste skadene vi må behandle som førstehjelpere er hverdagslige ting som sår, brannskader og brudd.

De fleste ulykker skjer i hjemmet. Personskaderapporten fra Helsedirektoratet viser at av totalt 124 000 personskader i 2021, skjedde hver tredje (33%) hjemme hos den skadde. Rapporten viser også at brudd, sår og brannskader er de vanligste skadene. Det betyr at det er lurt å ha kunnskap om hvordan håndtere disse skadene.

Her er de viktigste tiltakene som gjelder den vanligste førstehjelpen som de fleste av oss må gi i hverdagen.

Brannskader

- Skadeomfanget begrenses ved rask neckjøling
- Sikre livsviktige funksjoner
- Kjøøl ned brannskaden i lunkent vann (ca 20°) i minst 20 minutter.
- Ring 1-1-3 hvis skaden krever det.

Du kan lese mer om hverdags-
førstehjelp og
livreddende førstehjelp
på rodekors.no

Sårskader

- Kort fortalt handler sårbehandling om å rense, dekke til og eventuelt presse imot for å stoppe blodet.
- Ved skrubbsår eller småsår, skyll med vann og tørk forsiktig. Legg et lite press med et plaster, kompress, bandasje eller annet du har for hånden avhengig av størrelsen på skadestedet.
- Ved store blødninger må man ha et trykk direkte i såret for å stoppe blødningen. Legg en kompress eller lignende mellom såret og hånden / fingrene / gjenstanden som skal stoppe blødningen. Om mulig hev det blødende stedet over hjertehøyde.

Bruddskader

- Hvis personen er våken, og har en skade, kan du minimere smerte og hindre forverring ved å stabilisere det skadde området.
- Du må også passe på at pasienten ikke fryser.
- Hvis personen sitter eller ligger på bakken, få noe under pasienten så skånsomt som mulig. Dette kan være teppe, jakke, liggeunderlag, osv.

**HAR DU TØY
DU IKKE BRUKER?**

**FÅ DET HENTET
HJEMME HOS DEG.**

➤ BESTILL HENTING (39 KR)
rodekors.no/123hent
eller skann QR-koden

Henteordningen gjelder de fleste private adresser i Norge. Noen steder i landet finner du innsamlingsbokser for tøy og lokale Røde Kors-butikker der du også kan gi tøy.

 Røde Kors